

VOLÁ TĚ HARLEKÝN!

Milí čtenáři, nejspíš mi na vás opravdu záleží, ba snad vás mám i rád, když jsem pro vás schopen tak velkých obětí. Nejenom že jsem za své peníze zakoupil, ale i vlastníma očima přečetl knihu B. J. Jamesové *Pýcha a sliby* (nakladatelství Harlequin, edice Temptation), a nedost na tom – avšak popořádku.

Zdá se, že Antonia, krásná, pyšná a nepřístupná hollywoodská filmová hvězda ani netouží připoutat se k jedinému muži a žít klidným rodinným životem. Ale stačí několik dní osamělosti uprostřed divočiny a boj o záchranu holého života, a všechno vypadá úplně jinak. Tak je sumarizován příběh a napovězen smysl knihy na zadní straně obálky. Ale pro bezpečnou orientaci jej budeme muset vyprávět přece jen obšírněji. Než se soustředíme na hlavní hrdiny, podívejme se na stránku 9, v jaké společnosti jsme se to octli. *Seděli zde vedle sebe učitel, sochař, keramička, inženýr, pianistka, herec, modelka, podnikatel, lesník, malířka.* Dokonalý vzorek: 50 až 60% (podle toho, zda k nim počítáme modelku) umělců, 20% praktických mužů, aby byla zajištěna životní úroveň, aby někdo uměl spravit pojistky a rozmnožit jmění, 10% (slovy jeden) intelektuál nepříliš specializovaný, aby s ním ještě byla řeč, a 10% přírodní, nezkažené lidové krve. Však tíše, už jsou tu protagonisté! Mladá, krásná, úspěšná filmová herečka Antonia Russelová a mladý (33), pohledný, úspěšný dětský lékař Ross McLachlan se k sobě chovají jako kočka a pes nebo snad jako

Blažena a Beneš, smím-li v této souvislosti brát nadarmo jméno Shakespearovo: ona má jeho za venkovského křupana, on ji za narcistní pozěrku. Nesmiřitelnost a zbytečnost vzájemných in-vektiv dává tušit, že pod tímto ledem se rozehřívá tajná, ba zprvu neuvědomělá láska. Dobře míněnou intrikou Rossovy švagrové a Antoniiny důvěrné přítelkyně Jacindy se budoucí milenci ocitnou sami na palubě malého Rossova osobního letadla. Podle plánu se mají během cesty sblížit, což se podaří víc, než měla dohazovačka v úmyslu. Vinou špatného počasí letadlo ztroskotá, autorka to formuluje slovy *zachytil je vír tornáda a náhle se řítili se zničující rychlostí v kruzích k zemi*. Navzdory té zničující rychlosti se nikomu nic nestane, jen Antonii přibude znaménko krásy, zlidšťující jizva, ostatně v milosrdném dosahu havraních vlasů. Pádem letadla nemá romance skončit, nýbrž začít: smyslem katastrofy je vytrhnout oba hrdiny z jejich vzájemně neslučitelného denního rozvrhu, aby se jejich životní dráhy mohly protnout, a pak také vytvořit pro to scénérii, která by probudila jejich čistou živočišnost. Po namáhavém sestupu z hor do údolí – Ross se zde ukáže jako znalec přírody, těla i duše – najdou trosečníci přístřeší ve srubu, kde žije osamělá stařenka. Ta kupodivu disponuje dvěma svícný, jež vhodně osvětlí hlavní scénu knihy: *Sladká omamující vůně svíček se mísila s její vlastní a stoupala k němu. Erotická, mučivá, okouzlující, čarovná. Její ňadra se vzedmula v dlouhém povzdechu. Jejich hroty na jemné krajkovině tvořily dva stíny. (...) Chtěla promluvit, snažila se ho oslovit, ale selhal jí hlas. Napřáhla k němu ruce, chtěla ho, potřebovala ho – a to samo řeklo víc. (...) Zachvěla se, když rukama vklouzl pod krajky a začal ji hladit. (...) Voněl chladným, svěžím vzduchem. Jeho tělo bylo skoro nahé, košile s utrženými či rozepjatými knoflíky zakrývala málo z jeho svalnaté hrudi a pevného břicha. V pološeru malého pokoje z něj sálala síla a energie. Tento silný, opálený horař, tento něžný muž jí řekl, že ji miluje. Ta slova byla pro*

její duši sladkou hudbou, hojivým balzámem. Ale především výraz jeho očí, sladší než jakákoli slova, byl hudbou pro její srdce. (...) Včerejšek a zítřek neexistovaly. Byla jen přítomnost. (...) Spustila ruce podél těla a šaty sklouzly na zem. (...) Kdyby Ross nebyl ztracen už předtím, tohle byla poslední kapka. Bez pomyslení na budoucnost, na zítřek strhl ze sebe košili, hodil ji na zem a Antonii přitáhl k sobě. Když se její ňadra dotkla jeho nahé kůže, políbil ji. (...) Jeho polibky pálily jako oheň a značily trasu jeho rtů od jejích podél hrdla dolů. (...) Stáhl ji k sobě dolů na matraci (...) těsněji, blíže, sladce. ňadra přejíždějící přes jeho nahou kůži. Stehna se přimkla k stehnům, nohy se spletly dohromady. A pak hluboké polibky šílícími jazyky. Víc. Pro Antonii. Víc. Pro Rosse. Svíčky se rozpouštěly, až zhasly. Teď byl jeho svět naplněný jen její vůní. (...)

Antonia Russellová byla výjimečně přitažlivá a nadaná žena. Byla součástí světa, ve kterém byl sex a chtíč přijímán jako běžná věc. (...) Časopisy a noviny se předháněly v nejnovějších a největších zprávách o jejích posledních aférách, psaly jména milenců mimo plátno, to vše palcovými titulky. (...) Nebyl by zvědavý čtenář zklamaný, kdyby se dozvěděl, že to byly jen drby, součást světa businessu? Věřili by? Mohli by? Ross cítil sladkou příchut' pravdy. Vychutnával si ji. Trochu ho děsila. Před ním nebyl žádný muž. Žádná láska.

To je překvapení! Hollywoodská herečka, mondénní dáma, vždy v šatech od módního návrháře na dokonalém těle, s hřívou černých vlasů padajících na krásná ramena, jak se praví v první kapitole, žena šířící vůni divokých růží – kdo by to řekl, že je pan-na? Je to vůbec možné? Možné to není, je to však poučné: lze na tom názorně předvést metodu, jakou je dílo vytvořeno. Ačkoli se autorka tváří, že vypravuje příběh, ve skutečnosti dělá něco jiného: příběh předpokládá logiku děje a důvěryhodnost postav; nic z toho však v knize nenajdeme. Zato najdeme téměř na každé stránce něco lákavého, přitažlivého, záviděníhodného: která žena by nechtěla být slavnou, obdivovanou a proslulou hvězdou fil-

mového plátna? A která žena by nechtěla být pro největší lásku svého života pannou? Oboje je kýžené, nesmí to tedy v knize chybět. Kniha tu nevzniká rozvíjením nějaké prvotní situace v duchu jejích možností, ale právě naopak: hromaděním „všech krás světa“, které jsou jen pro pořádek jakžtakž seřazeny do jakéhosi vyprávění. Poněvadž k romantickému bloudění mezi životem a smrtí patří primitivní srub v hlubokých lesích obývaný chudou stařenkou, právě takový čeká milence, když jsou na konci (a zároveň na začátku) svých sil. Ale poněvadž k romantické souloži patří starožitné svícny, ukáže se v pravou chvíli, že chudá stařenka dva takové předměty vlastní. Tak čtenář nesleduje příběh, ale zato si ustavičně přichází na své. Z této poetiky ovšem plynou podstatné důsledky pro životní filosofii. Také život je přece příležitost k příběhu, k souvislému větvení situací a událostí vzájemně se ovlivňujících a zjevujících smysl. Ale také život může být jen skladiště tzv. zážitků a „báječných pocitů“, jakkoli si vzájemně odporují a smysl nedávají žádný. K tomuto životnímu stylu, totiž k tomuto jeho nedostatku, svádí Harlekýn. Proto se možná jeho edice jmenuje *Temptation*, pokušení.

Dokud však člověk zná jen jeden exemplář, nemůže si být jist, které rysy jeho podoby přičíst právě jen té nezaměnitelné individualitě a které jsou charakteristické pro celý druh. Když jsem si to přiznal, bylo mi jasné, že musím prozkoumat ještě aspoň jeden román od Harlekýna. Jmenuje se slibně: *Milostné dopisy*. Stejná barva obálky, stejný formát, stejný druh papíru a stejný typ písma mě nepřekvapily: tím vším se kniha hlásí k edici, v níž vyšla. Pozoruhodnější je, že si každý z románů vyžádal přesně 188 stránek. Tady je už nesnadné potlačit podezření, že o délce příběhu spolurozhodují výrobní hlediska. Shody však na tom nepřestávají: oba romány mají po dvanácti kapitolách. Pod výrobními hledisky si tedy nelze představovat jen váhu papíru, zřetel na velikost krabic, v nichž se celá produkce distribuuje, a podob-

ně nevinné ohledy. Výrobní hlediska kalkulují i s „biologií čtenářek“, s jejich trpělivostí, s mírou soustředění, které jsou schopny dosáhnout. Ta hypotéza se potvrdí, když dodám, že hlavní scéna knihy, „generální soulož“ se v obou románech odehraje v kapitole osmé (v Pýše a slibech na stránkách 107 až 119, v Milostných dopisech na stránkách 117 až 121), tedy ve dvou třetinách vyprávění. Kdyby k ní došlo později, čtenářky by patrně neměly trpělivost se k ní prokousávat a odložily by knihu před vrcholem, kdyby se akt udál dříve, čtenářky by neměly dost sil vydržet u knihy do konce. (Elise Titleová, autorka Milostných dopisů, patrně ještě zcela nedůvěřuje svému fabulačnímu umění a zařazuje pro jistotu jakousi zkoušku na hlavní akt už v kapitole šesté.) V obou románech jsou pro tuto scénu postaveny „extra“ kulisy: na místě stařenčiny chýše se starožitnými svícny čeká v druhé knize palác a v něm třináctá komnata, kterou *předtím při prohlídce vynechali (...), s neobvyklými okny z malých tabulek a výhledem do parku. (...) Pokoj byl již zrestaurován a vybaven starobyklým nábytkem. Uprostřed místnosti kralovalo dvojité lože s nebesy.* Navzdory té rozmanitosti scén jsou dialogy protagonistů téměř doslovně totožné. Poslední slova, kterých je schopna Antonie, znějí: *Jsem živí. Nic nemůže být skutečnější než tohle.* Ve stejné situaci před výbuchem vášně říká v druhém románu Alexandra: *Ještě nikdy jsem se necítila tak živá a opravdová jako právě teď, v tuto chvíli.* Mohl bych teď obvinít B. J. Jamesovou, jejíž dílo vyšlo v edici jako 31. svazek, že napodobuje E. Titleovou s pořadovým číslem 30. Ale bylo by to nespravedlivé. Pokud může být řeč o opisování, pak jen ve smyslu, že obě (všechny) Harlekýnovy knihy opisují krivku vzrušení v její statisticky průměrné podobě.

Kdyby to snad některá čtenářka odhalila a Harlekýn se jí proto znelíbil, jsou tu ještě jiná, mocnější pouta než pavučina pre-fabrikovaných a donekonečna reprodukováných zážitků. Je tu reálná společnost, k níž čtenářka náleží: sekta vyznavaček. Neboť

*Harlequin není jenom nakladatelství, připravuje pro Vás televizní seriál o slavných osobnostech a jejich láskách. Bude jej samozřejmě provázet i soutěž o opravdu atraktivní ceny. (...) Soutěž s Harlequinem do New Yorku úspěšně skončila! Vylosované čtenářky Anna Zajícová (ČR) a Eva Kasalová (SR) se mohou těšit z týdne stráveného v New Yorku se svými partnery. Šestého října jsme v nádherném prostředí Trojského zámečku za přítomnosti zahraničních hostů, několika televizních štábů a řady známých herců, spisovatelů a zpěváků (z personálu románu chybí jen učitel a lesník) oslavili PRVNÍ HARLEQUINOVY NAROZENINY! Hráló nám Mozartovo kvarteto, líbila se nám přehlídka historických kostýmů, historický šerm a nádherný ohňostroj. Nejvíc nás potěšila dobrá nálada všech zúčastněných! (...) Pošlete-li nám správnou odpověď na následující otázky, budete zařazeni (sic, milé čtenářky!) do slosování o účast na oslavě Valentinské noci, kterou uspořádáme v únoru 1994. Markýza de Pompadour narozená 1721 byla milenkou a) Ludvíka XIV., b) Ludvíka XV., c) Ludvíka XVI.? Její výsadní postavení milenky krále trvalo a) 9 let, b) 14 let, c) přes 20 let? Markýza de Pompadour prožila bouřlivý život a zemřela a) ve 35 letech, b) ve 40 letech, c) ve 44 letech života? Zbytky soudnosti, k četbě nepotřebné, jsou eliminovány od první stránky: knihy nezačínají, jak je u románů obvyklé, první kapitolou, případně předmluvou, ale důvěrným dopisem od samotného Harlekýna. Chybí mu sice mnoho do podmanivosti starého šansonu, který dal tomuto referátu název (*Pojď, pojď, moje Kolombíno, pojď se svou láskou ke mně blíž! Na zahradě mé už zraje v hroznech víno, bude ho mnohá číš! Pojď, pojď, v jeho sladkém doušku stopíme smutku stín! Pojď, pojď, na jedinou zkoušku, volá tě Harlekýn!*), ale metoda nemůže selhat: čtenářka není pozvána k četbě, nýbrž do společnosti. Kniha se tak z neužitečné beletrie mění v mapu vytouženého světa, vstupenku do něho a praktický návod, jak v něm uspět. Hledala kdy žena v literatuře něco jiného?*